

פסול שינוי מראה

תורת כהנים (פ' שמיני)

מקוה מים -

ולא מקוה של שאר כל משקין (מכאן לשאר משקים שפסולים למקוה)
פרט לשנפלו בתוכו מי כבשים ומי צבעים ושינו מראיו (מכאן לשינוי מראה שפוסל).

משנה מקוואות

הדיח בו סלי זיתים וסלי ענבים ושינו את מראיו כשר.

ר' יוסי אומר מי הצבע פוסלין אותו בשלשה לוגין ואינן פוסלין אותו בשינוי מראה.
נפל לתוכו יין ומוחל ושינו את מראיו פסול, כיצד יעשה ימתין לו עד שירדו גשמים¹ ויחזרו מראיהן למראה המים, היו בו ארבעים סאה ממלא בכתף ונותן לתוכו עד שיחזרו מראיהן למראה המים.

נפל לתוכו יין או מוחל ושינו מקצת מראיו אם אין בו מראה מים ארבעים סאה הרי זה לא יטבול בו.

תוספתא מקוואות

היה בו מ' סאה ונפל לתוכו יין ונשתנו מראיו של חציו - אפילו הטובל במקום שלא נשתנה לא עלתה לו טבילה.

תוספתא מקוואות

נפלו לו ג' לוגין יין (שלא שינה מראיהן) כאילו לא נפל בין במקום היין בין במקום המים.
היה שאוב והשיקו: השיק במקום היין זה וזה לא טיהר, השיק במקום המים המקום המים טהר מקום היין לא טהר.

תוספתא מקוואות

מקוה שאין בו מים מ' סאה ונפל לתוכו יין ונשתנו מראיו אינו נפסל בג' לוגין, ולא עוד אלא אפילו חזרו מימיה לכמות שהיו כשר.

דינים שונים שנלמדו להלכה ממקורות אלו:

• **מקוה** שלם שיש בו מ' סאה – **נפסל בשינוי מראה** (משא"כ בשאיבה).
וכ"פ שו"ע כה (ע"פ ראב"ד)

• **ראב"ד ורשב"א** למדו מהדין דסלי זיתים וסלי ענבים ומי הצבע, שאין שינוי מראה פוסל עד שיתערב בו גוף הדבר ששינהו אבל אם אין שם מגוף הדבר המשנה אע"פ שנשתנו מראיו אינו פוסל, וע"כ סלי זיתים וסלי ענבים ומי צבע כיון שאין גוף הדבר המשנה (שהם הזיתים הענבים והצבע בעצמם) אינם פוסלים בשינוי מראה. וכ"פ שו"ע כה

¹ וכתב הט"ז דאתי למעוטי שלא יכשירנו ע"י המשכה, כי יש לחוש שמא לא יחזור למראה הכשר עד שמשך כ"כ הרבה עד שיהיו רובן ע"י המשכה כי המים הבאים דוחים את מה שהיו כבר ורובו ע"י המשכה פסול.

• **מי צבע יש להם דין מים** לפסול את המקוה החסר בגי' לוגין, אע"פ שמשונים מראיהם ממראה מים. וכ"פ שו"ע כה

• כתב הרשב"ד דאין לשינוי מראה שיעור, אלא **אפילו אם מלוג אחד נשתנה מראיו פסול**. וכ"מ שפסק שו"ע כה

• כתב הרשב"ד דמדקתני "ושינו את מראיו" ולא קתני "ושינו מראיו למראה היין", ועוד מדקתני "עד שיחזרו מראיהן למראה המים" – למדנו **דשינוי מראה אין לו שיעור** אלא כל שנשתנה מראיו מכמות שהיה פסול. וכ"פ שו"ע כה

• כתבו הרשב"ד והרשב"א דמדקתני "כיצד יעשה וכו'" – למדנו **שפסול מראה חוזר להכשירו** (משא"כ בשאיבה). וכ"פ שו"ע כה

→
(כיצד יעשה, אם הוא חסר ימתין לו עד שירדו גשמים ויתמלא ויחזרו מראיו למראה מים; ואם יש בו מ' סאה שאינו נפסל עוד בשאיבה, ימלא בכתף ויתן לתוכו עד שיחזרו מראיו למראה המים)

• אם נפל לתוכו יין ונשתנה מראיו ויש בו עדיין מ' סאה מים שלא נשתנו יכול לטבול במקום שלא נשתנה ורק המקום שנשתנה נפסל, אבל **אם אין בו מראה מים מ' סאה נפסל כולו** ואפילו הטובל במקום שלא נשתנה לא עלתה לו טבילה. וכ"פ שו"ע כו

• מקוה שנשתנו מראה מימיו מחמת עצמו ולא נפל לו דבר, הרי זה **כשר**, דלא אמרו אלא שנשתנה מחמת משקה אחר (והוא אף ק"י מדין סלי זיתים וענבים ומי צבע). וכ"פ שו"ע כז (ע"פ רמב"ם)

• כתבו הרשב"ד והרשב"א שמעיין אינו נפסל בשינוי מראה, ולא עוד אלא אפילו המקוה שנפסל בשינוי מראה אם המשך אליו מי מעין המעיין מטהר אותו אפילו לא חזרו למראיהן (כמו הדין בשאובים). וכ"פ שו"ע כח

• אם נפלו לו ג' לוגין יין שלא שינה מראיהן - כאילו לא נפל וטובל בין במקום המים בין במקום היין. וכ"פ שו"ע כט

• היה שאוב ונפל לתוכו יין - אינה עולה לו השקה אלא אם השיקו אל מקום המים (ומקום היין לא טהר). וכ"פ שו"ע כט

• אם המקוה חסר ונפל שם יין ונשתנה מראיו הרי הוא כאילו כולו יין ואינו נפסל בגי' לוגין מים שאובין שנפלו לשם אח"כ, וע"כ אם חזרו למראה מים - כשר. וכ"פ רמ"א כט

דעת הרשב"ד דגם היין בעצמו שנפל עולה למ' סאה, דמתוך שהמים שנשתנו ליין נטהרו אף היין שנפל בהם נטהר שזה מושך את זה וזה מושך את זה.

דעת הר"ש והרמב"ם דאע"פ שהמים חזרו לטהרתן היין אינו עולה למ' סאה וצריך להשלים למ' סאה בלי היין. וכ"מ שפסק רמ"א כט